

ROTTASOTA, SYKSY 1993

Oulun kaupunki
Ympäristövirasto
Raportti 1/1993

Oulu
26.11.1993

ROTTASOTA
KAUPPATORI
90100 OULU

Tarkastusaika:22.11.93
Tarkastuksen suorittajat:
Ilkka Kahlos, terveystarkastaja

Tarkastuksen syy:
"ROTTASOTA"

Tarkastuksessa läsnä:

Ympäristöviraston toimesta järjestettiin ns."rottasota" ajalla 16.10-20.11.93. Syöttilaaikat asetettiin paikoilleen 16.10 ja kerättiin pois 20.11.93. Myrkkysyöttejä oli rottille tarjolla yhden kuukauden ajan. Myrkytyskohteina oli 75 kiinteistöä.

- Oulunlahti
- Äimärautio
- Rusko
- Kuivasjärvi
- Hintta
- Sanginsuu

TORJUNNAN ORGANISAATIO

Rottien lukumäärä on suorassa suhteessa tarjolla olevan ravinnon ja suojan määrään. Tämän peruusteelta suoritettiin rottatilanteen kartoitus ja kontrolloitu myrkytys, jolloin syöttilaaikat jaettiin näihin paikkoihin. Tarkastus ja syöttien lisäys suoritettiin n.viikon välein.

Myrkkynä käytettiin "342", jonka tehoaine on BROMADIONI 0,05 g/ kg ja olomuoto kaurasurimosyötti. Akuutti LD 50-arvo 1.3 mg (yhden vrk:n aikana syöty kerta-annos) , joka tappaa puolet koe-eläimistä.

Sellaisenaan valmis syötti, joka tehoaa kertasyönnillä. Rotta syö n. 20-40 g vrk. tämä sisältää n .1.25- 2.5 mg tehoainetta.

Palokunnan puistossa käytettiin Rakumin-jauhetta. Tehoaine kumatetralyyli 7,5 g/kg. Jauhe sekoitettiin jauhe-lihaan suhteessa n. 1:19. näin syntynyt syöttimassa pudoteltiin rottien tekemiin käytäviin, sekä pölyytettiin rottien käytäviä.

Palokunnan puistosta löytyi kuolleita rottia 7 kpl. Tämä rottakanta oli grillikioskin välittömässä ympäristössä, jossa sille oli tarpeeksi tarjolla grilliasiakkaiden ruokajätettä. Myrkytys ja jätehuollon parantaminen korjasi tilannetta ja rotat hävisivät.

Lintujen syöttöpaikan tultua mahdollisesti osa rotista siirtyi sinne ruokailemaan, sillä plaanaojan varressa on selviä rotanreihiä. Myös nämä reiät ja käytävät myrkytettiin. Näistä myrkytystuloksista on vaikea tehdä selvää onnistumisprosenttia, sillä rottapopulaation suuruutta on vaikea arvioida.

Plaanaojan varrella on ollut myös jatkuva valvottu "rottasota". Tätä sotaa on hyvä jatkaa, ettei rottakanta paisu liian suureksi. Rottakantaa on vaikea tuhota kokonaan sillä puistossa on aina ruokaa pienelle rottapopulaatiolle.

PRIMAARISIA vahinkomyrkytyksiä ei ole tiedossa. SEKUNDAARISIA myrkytysvaikutuksia on vaikea seurata, ja niiden välttämiseksi ei ole mitään yleispätevää keinoa. Suoranaisiin primaarisiin vahinkomyrkytyksiin muiden eläinten tarvitsisi syödä kohtuullisen paljon myrkyä jotta myrkytyskuolema olisi mahdollista.

Myrkkysyöttiä kului noin 20 kg. Tämä merkitsisi noin 500-1000:n rotan kuolemaa. Näinollen rottakanta oli myrkytyskohteessaan n.5-10 yksilöä.

Kaupunkilaiset hakivat "rottasodan" aikana 35:n kiinteistöön myrkkysyöttejä yhteensä n.15 kg.

KUSTANNUTKSET

Kontrolloitu myrkytys
myrkyt, 468 mk
matkat, kierätyskeskuksen auto

Kontrolloimaton myrkytys
myrkyt 351 mk

KEMIALLISTEN MENETELMIEN TULEVAISUUS ?

Tarvitaanko tulevaisuudessa kemiallisia menetelmiä ts. rotanmyrkyjä? Jos käytetään on tärkeätä tietää millaisia valmisteita on saatavilla, miten ne vaikuttavat, miten käytetään ja millaisia haittoja tai vaaroja niiden käyttöön liittyy.

Nykyiset rotanmyrkyt ovat vaikutustavaltaan ns. anti-koagulantteja, ja vaikutus kohdistuu veren hyytymisprosessiin. Aikaisemmin myrkyt olivat ns.toistomyrkyjä, nykyisin myrkyt lähentelevät vaikutustapansa puolesta kertamyrkyjä, jotka voivat tehotta jo yhtenä ainoana annoksena. Kuitenkin rotille saattaa kehittyä myrkykestävyys kun populaatio on jatkuvan myrkytyspaineen alaisena.

Meillä on ollut vuosikymmenet käytössä vuosittain tapahtunut valvottu "rottasota" joka on kohdennettu joillekin määrätyille alueille, ja tämä on ollut luonteeltaan kertatapahtuma.

Lisäksi on jaettu ilmaista rotanmyrkkyä läpi vuoden. Tämä systemi on pitänyt rottapopulaatiot kurissa, mutta sillä ei päästä rottien täydelliseen tuhoon.

MYRKYILLE VAIHTOEHTOJA

Nykyisin on kehitelty mm. "rottien E-pillereitä", "pii-paavia laitteita" yms. rotantorjuntaan liittyviä välineitä. Myös näiden käyttöön liittyy haittatekijöitä, esim. e-pillerin vaikutukset eivät suinkaan rajoitu rottiin.

Jätehuollon tehokas valvonta ja sen saattaminen asianmukaiseen kuntoon on yksi parhaista rotantorjunnan keinoista. Rotantorjunta sekä ympäristöhygieeniset valvonnat kuuluvat yhteen, näin ainakin pitäisi olla.

Ilkka Kahlos
terveystarkastaja